

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Кафедра філософії

Фонд «Григорій Сковорода-300»

Національний аерокосмічний університет «ХАІ»
Кафедра культурології

Музей Г.С. Сковороди
с. Сковородинівка, Харківська область

с. 35

МАТЕРІАЛИ ТЕЗ І ВИСТУПІВ

Всеукраїнського симпозиуму

«МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНІ ІДЕЇ
Г.С. СКОВОРОДИ І СУЧАСНИЙ СВІТ»

19-20 травня 2006 року

Суми, СумДУ
- 2006 -

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Кафедра філософії

Фонд «Григорій Сковорода-300»

Національний аерокосмічний університет «ХАІ»
Кафедра культурології

Музей Г.С. Сковороди
с. Сковородинівка, Харківська область

МАТЕРІАЛИ ТЕЗ І ВИСТУПІВ

Всеукраїнського симпозиуму

*«МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНІ ІДЕЇ
Г.С. СКОВОРОДИ І СУЧАСНИЙ СВІТЛ»*

19-20 травня 2006 року

Суми, СумДУ
- 2006 -

І.В. Черноморденко

кандидат філософських наук, доцент

Київський національний університет будівництва і архітектури.

ПОЗНАУКОВЕ ЗНАННЯ І ОСОБЛИВОСТІ ФІЛОСОФІЇ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Філософське вчення Григорія Сковороди неможливо правильно оцінити, якщо вибрати критерієм оцінки його вчення науку в тому значенні, як її розуміли в сцієнтизмі.

Зокрема характер філософського вчення Григорія Сковороди неможливо зрозуміти і пояснити правильно без врахування мандрівного характеру його життя.

Відомо, що у свідомості більшості сучасних людей знання найчастіше пов'язується саме з наукою. Однак у цьому немає нічого дивного. Адже загальноприйнятою є думка, що основною метою існування науки є знання. Знання постає її основною продукцією. Саме таке знання, яке безпосередньо пов'язане з наукою за своєю сутністю, звичайно і прийнято, за його походженням, також називати науковим знанням. З останніх десятиліть двадцятого століття все більшого значення у суспільній свідомості набуває феномен ненаукових знань. Наукове пізнання не слід вважати єдиною можливим шляхом набуття людством життєво важливої і необхідної для себе інформації, а поняття "знання" не тотожне поняттю "наукове знання".

Мабуть не існує такої сфери буття і такої сфери діяльності, в якій не було б своїх особливих знань. Очевидно, що без таких різноманітних знань людська цивілізація і людське суспільство або ж просто не існували б, або ж вони неминуче стали б набагато біднішими за своїм змістом. Деякі знання ніколи і не можуть стати наукою. Наприклад, наука ніколи не зможе замінити повсякденне знання і не повинна його замінювати.

Частина з тих знань, які не є і не можуть бути наукою, цілком можливо і навіть потрібно протиставляти науці. З цієї причини їх виправдано називати альтернативними по відношенню до науки знаннями. До них належать такі, як магія, астрологія чи алхімія. Однак ні мораль, ні повсякденне знання, ні мистецтво до таких знань відносити не варто.

увагу приділяв зовнішньому, а не внутрішньому світу людини, тоді як Сковорода бачить близькість земного і небесного в людині і світі.

Етика стоїків спиралася на віру в провіщення і в розумний план космосу. Вони виховували в собі автаркію (самовладність), атараксію (безпристрасність) та апатію (байдужість). Найвище щастя людини полягає в гармонії її волі та волі бога як вселенського розуму. Щастя для Сковороди також полягає в спокої душі, досягне воно лише через Бога та самопізнання, тобто людині слід знайти образ Бога в своїй душі, таким чином сотворити себе, знайти в собі людину і тим самим знайти Бога. Для стоїків Бог – це діяльний, самотворчий та розумний космос; це вища розумна сила, яка все визначає, всім керує, все передбачає. Космологія – ключ до антропології стоїків, що ґрунтується на ідентичності людини та космосу. Душа людини є частиною космічної душі і тому вони мало займалися науками, а вірили в пророцтва, ворожіння, сновидіння і т. п. Антропологія Сковороди також подає основи містики в цілком відвертій формі при аналізі людської природи та буття, змісту Біблії.

Насолода для стоїків – нерозумне збудження себе тим, що є бажаним. Все живе прагне до самозбереження, якому задоволення несе найчастіше лише шкоду. Самозбереження ж неможливе без життя в повній згоді з природою, бо і природа, і людина співвідносяться як ціле і частина. Природа, як те, що наповнене богом, розумна, тому жити у згоді з природою означає жити у згоді з розумом.. Сковорода також часто говорить про Бога та природу як про різні найменування одного й того ж самого. Але він вбачає головне призначення людини в її обожненні, тобто вчить про те, що її головним етичним завданням є спроба досягти рівня Отця, а отже, природа, людина, бог є єдиними.

Звісно, філософія Сковороди не виникла на пустому місці, а мала своїх попередників, яких важко встановити. Еклектична філософська система Сковороди дозволяє синтезувати в єдине різноманітні та суперечливі філософські школи в якості окремих елементів одного вчення те, що до того виступало непримиреним, а вищевказані факти доводять органічну належність видатного українського мислителя до загальноєвропейської традиції, з якою він був добре обізнаний.

Література:

1. Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії: Навчальний посібник. – К.: Україна, 2000.
2. Чаньшев А.Н. Курс лекцій по древней и средневековой философии: Учеб. пособие для вузов. – М.: Высш. шк., 1991.

З М І С Т

<i>Вандышев В.Н.</i> Філософія гуманізму Г.С. Сковороди в контексті європейської традиції.....	3
<i>Гришин І.Я.</i> Деякі стратегічні аспекти формування суспільства знань новаторського типу в контексті реалізації великого проекту «Григорій Сковорода – 300».....	6
<i>Воропкова В.Г.</i> Метафізичні виміри творчості Г.С. Сковороди.....	13
<i>Жадько В.А.</i> Якою є релігійність філософії Г.Сковороди?.....	16
<i>Ушкалов Л.В.</i> Про епістемологічні засади вивчення творчості Сковороди: статистичні методики.....	18
<i>Пінчук Т.С.</i> Г.С. Сковорода як виразник психологічної думки на Україні в XVIII ст.....	19
<i>Вандышева-Ребро Н.В.</i> «Информационная реальность» Г.С. Сковороды и современность.....	21
<i>Гордієнко М.Г.</i> Екзистенціальний плюралізм Григорія Сковороди як передумова досягнення людського щастя.....	23
<i>Шрамко М.Г.</i> Філософія і поезія соціальної справедливості (триумвірат Великого проекту).....	25
<i>Білик О.М., Білик Я.М.</i> Мандрівний спосіб життя Григорія Сковороди, традиції паломництва і сакральне.....	27
<i>Лазарева Т.М.</i> Про впровадження ідей Г.С. Сковороди у процес виховання дітей.....	28
<i>Войтов В.В.</i> Етико-правовий вимір філософії Г.С. Сковороди.....	29
<i>Александрова О.С.</i> Розуміння сутності людини в творчості Г.С. Сковороди в контексті філософського аналізу специфіки економічного розвитку сучасної України.....	30
<i>Хмілевська І.С.</i> Християнський антропологізм у творчості Г.С. Сковороди.....	31
<i>Осинов А.О.</i> Творчість Г.С. Сковороди та актуальні питання духовності.....	33
<i>Чорноморденко І.В.</i> Позанаукове знання і особливості філософії Григорія Сковороди.....	35
<i>Цимбал О.Є.</i> Релігійні та етичні ідеї Г.С. Сковороди.....	36
<i>Остащук І.Б.</i> Акватична символіка у творчості Григорія Сковороди: біблійно-християнський контекст.....	37
<i>Колганов В.А., Коськіна Я.И.</i> Некоторые проблемы социального бытия современной Украины в свете философской концепции Г.С. Сковороды.....	39

<i>Швырков А.И.</i> Теория органопроекции и «божественная премудрость» Г.С. Сковороды	42
<i>Матвеев В.О.</i> Філософсько-релігійні погляди Григорія Сковороди в аспекті самореалізації особистості в порівнянні з ведичною традицією.....	43
<i>Сухачов С.Я.</i> Моральний потенціал теорії «сродної праці» Г.С. Сковороди.....	45
<i>Поліщук О.П.</i> Феномен художнього мислення: біографічний нарис Г.С. Сковороди.....	47
<i>Лозниця С.А.</i> Україна в контексті європейської культури: соціально-політичні та світоглядні ідеї XVIII ст.....	48
<i>Переломова О.С.</i> Образне втілення морально-етичних принципів у літературній творчості українських письменників-філософів Г.С. Сковороди та І.Я. Франка.....	51
<i>Фаріон О.О.</i> Проф. В.І. Шинкарук про гуманістичні аспекти світогляду Г.С. Сковороди.....	52
<i>Чаплінська О.В.</i> Рефлексія філософії Г.С. Сковороди у творах українських неоромантиків кінця XIX – початку XX ст.....	54
<i>Прудка В.П.</i> Свобода особистості та самопізнання в філософській концепції Г.С. Сковороди.....	56
<i>Черних Г.П.</i> Філософія Г.С. Сковороди у світлі сучасного екологічного мислення.....	57
<i>Козинцева Т.А.</i> Философия как философствование.....	59
<i>Опанасюк В.В.</i> Істина в любові: Практичне значення філософії Г.С. Сковороди.....	61
<i>Загряжский И.В.</i> К сравнению понимания призвания у Мартина Лютера и идеи "сродного" труда у Григория Сковороды.....	63
<i>Манзєнко В.П.</i> Листи Г.С. Сковороди до Я. Правицького.....	65
<i>Дудко Д.М.</i> Сковородинський ідеал «сродної» праці і реальність соціалізму.....	66
<i>Кобяков О.М.</i> Український Сократ.....	68
<i>Лавський В.Г.</i> Стоїцизм Г.С.Сковороди, як форма соціального протесту.....	70
<i>Бондар І.О.</i> Вплив античної спадщини на систему філософських поглядів Сковороди Г. С. (на основі порівняльного аналізу з поглядами Епікура, кініків та стоїків).....	73